

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/143/2016
Identifikačné číslo spisu:	8107231083
Dátum vydania rozhodnutia:	14.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8107231083.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu G. I., bývajúceho v G., zastúpeného JUDr. Michalom Fecil'ákom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná č. 8, proti žalovaným 1/ Ing. I. B., bývajúcemu v G., 2/ I.W., bývajúcemu v G., 3a/ P. J., bývajúcemu v T., 3b/ Ing. C. J., bývajúcemu v T., 4/ Ing. C. J., bývajúcemu v G., 5/ Ing. S. J., bývajúcemu v G., o zaplatenie 10 090,06 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12 C 384/2007, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 16. marca 2016 sp. zn. 9 Co 111/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 23. júla 2014 č.k. 12 C 384/2007-589 uložil žalobcovi nahradiť žalovaným na účet ich právneho zástupcu trovy konania, a to žalovanému 1/ 3 422,40 €, žalovanému 2/ a pôvodnej žalovanej 3/ (právnej predchodkyni žalovaných 3a/ a 3b/) po 3 291,71 €, žalovanému 4/ 2 194,45 €, žalovaným 5/ a 6/ po 548,47 €, všetko do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Rozhodnutie odôvodnil neúspechom žalobcu v konaní o veci samej (§ 142 ods. 1 O.s.p.) s poukazom na § 9 ods. 1, 2, § 13 ods. 2, § 14 ods. 5 a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pričom vychádzal z postavenia žalovaných 1/ až 3/ ako samostatných spoločníkov a žalovaných 4/ až 6/ ako vzájomne nerozlučných spoločníkov (spoluvlastníkov bytu). Poskytnuté úkony právnej služby hodnotil ako pri samostatnom spoločenstve, avšak ako spoločné úkony, keďže žalovaných zastupoval ten istý právny zástupca.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu uznesením zo 16. marca 2016 sp. zn. 9 Co 111/2014 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi uložil nahradiť žalovaným trovy konania vo výške 11 992,68 € účet ich právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď žalovaným priznal náhradu trov konania aj za dva úkony právnej služby, ktorých vykonanie nebolo preukázané (ďalšia porada s klientom 30. januára

2009 a účasť na pojednávaní 4. mája 2010). Po odpočítaní príslušných súm za tieto úkony predstavuje náhrada trov konania žalovaného 1/ 3 083,62 €, žalovaného 2/ a pôvodnej žalovanej 3/ po 2 969,78 €, žalovaného 4/ 1 979,84 €, žalovaných 5/ a 6/ po 494,83 €, spolu 11 992,68 €. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi uložil nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania vo výške 160,66 € (s prihliadnutím na rozsah ich úspechu 71 %).

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, odôvodnené podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s kľúčovými odvolacími námietkami žalobcu a neskúmal účelnosť trov konania žalovaných, najmä vo vzťahu k písomným podaniam právneho zástupcu žalovaných zo 6. júna 2008 a 4. decembra 2008 a účasti na ohliadke 22. apríla 2010. Aj keď má účastník plný úspech vo veci, trovy každého úkonu je potrebné posudzovať zvlášť s ohľadom na jeho účelnosť pri uplatňovaní či bránení práva. Ustálená súdna prax pritom za účelné nepovažuje, ak sa právny zástupca účastníka opakovane písomne vyjadruje k veci bez predchádzajúcej výzvy súdu. Odvolací súd však túto skutočnosť opomenul. Navyše žalovaným priznal náhradu trov konania spoločne v súhrnnej sume 11 992,68 € (zrejme vzhľadom na nerozlučné spoločerstvo), hoci tak mal urobiť osobitne, nakoľko trovy konania vznikli každému zo žalovaných samostatne. Pre nedostatok dôvodov je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné, čím porušuje práva žalobcu na spravodlivý proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). V tejto súvislosti poukázal na viacero rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, týkajúcich sa odôvodnenia súdnych rozhodnutí. Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaní sa k dovolaniu nevyjadřili.

5. Dovolanie bolo podané do 30. júna 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

7.1. Dovolaná podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných

noriami (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo o trovách konania. Prípustnosť dovolania voči takýmto rozhodnutiam však bola ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. výslovne vylúčená.

11. Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v ustanoveniach § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

11.1. Dovolať procesné vady konania, uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p., nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

11.2. Prípustnosť dovolania je odôvodnená ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (odňatím možnosti konať pred súdom). Uvedená vada mala spočívať v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu.

11.3. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Obsah spisu nijako nenasvedčuje tomu, že by bolo dovolaťovi niektoré z týchto oprávnení odňaté.

11.4. Pokiaľ dovolať namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, spočívajúcu v jeho nedostatočnom odôvodnení, dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje len „inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Správnosť a aktuálnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd (už aj skôr) v náleze sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p.“ (do 30. júna 2016 § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. - poznámka dovolacieho súdu).

11.5. Vzhľadom na nejednotnosť rozhodovania senátov najvyššieho súdu vyplývajúcu z odlišného nazerania na to, či nepreskúmateľnosť zakladá prípustnosť dovolania, bolo na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu dňa 3. decembra 2015 prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť,

ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V danom prípade obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety stanoviska a týka sa výlučne len takých ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad môže ísť v praxi vtedy, keď dôsledky nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia majú najvyšší stupeň intenzity, napríklad preto, že rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo že sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne že došlo k procesnej vade tak zásadnej, že mala za následok (až) „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

11.6. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu v primeranom rozsahu (viď napr. s. 11 ods. 1 až 5 uznesenia odvolacieho súdu, č.l. 643 spisu). Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv žalobcu.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo v danom prípade účinok umožňujúci dovolaciemu súdu, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého uznesenia. Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

13. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.